

їм навіть помічати, як вони ображають інших зарозумілістю і незаперечністю суджень.

Як допомогти студентам сформувати адекватну самооцінку? Нам вважається, що після вивчення дисциплін з психології, філософії вони мають отримати не тільки теоретичні знання, а й досягти рівня адекватної самооцінки, пам'ятаючи, що це запорука їхнього майбутнього успіху не тільки у професійній діяльності, а й у суспільному житті.

Література:

1. Платонов К. К. Структура и развитие личности / К. К. Платонов; отв. ред. А. Д. Глоточкина. – М. : Наука, 1986. – 269 с.
2. Ростунов А. Т. Формирование профессиональной пригодности / Ростунов А. Т.–М., 1984. –176 с.
3. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Костюк Г. С. ; за ред. Л. М. Проколієнко. – К. : Рад. школа, 1989. – 608 с.
4. Романюк Л. В. Методика дослідження самооцінки студентів як елемент розвитку їхніх ціннісних орієнтацій в процесі використання інтерактивних методів навчання / Л. В. Романюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2005. – Вип. 8. – С. 422 – 428.

УДК 001.5

М. І. Псюк,
аспірант кафедри комп'ютеризованого
машинобудівного виробництва

ІДЕЯ ТА ТЕОРІЯ ЯК НАЙВИЩИЙ РІВЕНЬ СИНТЕЗУ НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Сучасна наука є структурованою й дисциплінарно організованою. Вона складається з різноманітних галузей знання, які, незважаючи на їх самостійність, тісно взаємодіють між собою, і в своїй єдності утворюють систему наук. Це – складна й самодостатня система, для якої характерним є, постійний саморозвиток, який спричиняє появу все нових і нових галузей знань (систем, підсистем) зі специфічними інтегративними зв'язками.

Наука становить сутність людського знання. Вона є сукупністю знань, впорядкованих згідно з певними принципами, реальним зв'язком суджень, передбачень і проблем дійсності та окремих її сфер чи аспектів [1, с. 52].

Знання необхідні людині для орієнтації в навколишньому світі, пояснення і передбачення подій, планування і реалізації діяльності та розробки інших нових знань. Знання найважливіший засіб перетворення дійсності. Вони становлять динамічну систему, що швидко розвивається. темпи зростання якої в сучасних умовах перевищують темпи зростання будь-якої іншої системи.

Наукове знання є основою наукової картини світу, оскільки описує закони його розвитку. Його структурою є безліч областей науки, видів, рівнів і одиниць знання. Сучасна наука як особлива галузь знання являє собою надскладну систему завдяки величезному числу елементів наукового знання, їх якісної різноманітності і різноманітності видів відносин. У структурі сучасної науки виділяють такі елементи як: основи науки, основні категорії, окремі теорії, закони та ідеї. Теорія в свою чергу служить основою для формування й відкриття нових понять, законів, концепцій та інших ідеальних конструкцій, які глибше й повніше розкривають сутність світу.

Наукове знання – це об'єктний вид знання, що задовольняє наступним вимогам: визначеність, доведеність, системність, достовірність, корисність, рефлексивність, методологічність, відкритість до критики, здатність до зміни і поліпшення. Знання (інформація), не задовольняє цим критеріям, не має права перебувати в системі наукового знання і є ненауковим. Система ненаукового знання за своїм сукупним обсягом і адаптивного значення для існування як окремої людини, так і людства в цілому як і раніше перевершує систему наукового знання. Більш того, ці системи перебувають між собою у відношенні постійної взаємодії та обміну своїми когнітивними ресурсами, а межа між ними досить нестійка і умовна. Такий же характер мають розмежувальні лінії і всередині системи наукового знання.

Наукова теорія – це система узагальненого знання, пояснення різнобічності подій, ситуацій, що відбуваються у природі чи суспільстві. Вона як форма організації знань забезпечує розширення сфери знання за межами безпосереднього спостереження, тому вона відрізняється від простої реєстрації спостережень і характеризується наявністю таких елементів:

- загальних законів і сфери їх застосування, де вона пояснює явища, які відбуваються;
- сфери передбачення невідомих явищ;
- логіко-математичного апарату виведення наслідку із законів;
- визначення концептуальної схеми, без якої неможливе пізнання об'єктів цієї теорії.

Філософські основи науки сприяють не лише обґрунтуванню добутих знань, а й виконують пошуково-евристичну функцію. Вони сприяють побудові нових теорій і концепцій, впливають на перебудову нормативних структур науки. Філософсько-світоглядні ідеї та принципи використовуються і для обґрунтування отриманих результатів, хоча й не завжди має місце співпадання філософського обґрунтування з філософською евристикою [2, с. 148-149].

Теорія є найбільш складною і розвинутою формою наукового знання. Вона надає цілісне уявлення про закономірності і суттєві зв'язки визначеної галузі дійсності, це цілісна система знання, яке постійно розвивається.

Наука і теорія предметно відображають дійсність. Якщо наука відображає і пояснює світ в цілому, весь ареал природної, соціальної та духовної дійсності, то теорія лише окремий фрагмент, ділянку, явище чи

процес світу. І наука, і теорія можуть і виходять за межі доступного, для даної епохи, рівня розвитку практики і відкривають для людства нові предметні світи, котрі можуть стати об'єктами практичного дослідження у майбутньому. Вони постійно прагнуть розширити поле об'єктів вивчення.

В строгому змісті теорія появляється на достатньо високих етапах розвитку науки. Перехід від емпіричної стадії науки, яка обмежується класифікацією та узагальненням дослідних даних, до теоретичної стадії, коли появляються і набувають розвитку теорії у власному змісті, відбувається через низку проміжних форм теоретизації, в рамках яких формуються первинні теоретичні конструкції. Розвинута теорія являє собою не просто суму пов'язаних між собою знань, а і механізм побудови знання, внутрішнього розгортання теоретичного змісту, являє собою деяку програму досліджень. Усе це і становить цілісність теорії як єдиної системи знань. Подібна можливість розвитку апарату наукових абстракцій у рамках та на основі теорії робить останню могутнім засобом розв'язання фундаментальних проблем пізнання дійсності. [3, с. 97-98]

Наукова теорія виконує такі функції, як пояснювальна, передбачувальна, фактична, систематична і методологічна. Її розробка органічно пов'язана з такими чинниками, як виникнення ідей, формулювання принципів, законів, міркувань, положень, категорій, понять, узагальнення наукових фактів, використання аксіом, висунення гіпотез, доведення теорем.

Основним началом наукової теорії вважають ідею. Ідея – це форма наукового пізнання, яка відображає зв'язки, закономірності дійсності та спрямована на її перетворення, а також поєднує істинне знання про дійсність і суб'єктивну мету її перетворення. Ідея виконує багато функцій, основними з яких є:

- підсумовування досвіду попереднього розвитку знання;
- синтез знання в цілісну систему;
- виконання ролі активних евристичних принципів пояснення явищ;
- спрямування пошуку нових шляхів розв'язання проблем.

Ідея одночасно є і формою осягнення в мисленні явищ об'єктивної дійсності, і включає в себе усвідомлення мети й проектування подальшого розвитку пізнання та практичного перетворення світу, фіксуючи необхідність і можливість такого перетворення. Ідея, таким чином, є особливою формою наукового пізнання, яка не просто відображає дійсність такою, як вона існує тут і тепер, але і її розвиток у можливості, у майбутньому, вона фіксує не лише суще, але і належне, спрямовує пізнавальну діяльність людини на практичне перетворення дійсності, згідно зі змістом наявного знання.

З розвитком теорії кількість пояснених науковою теорією фактів збільшується. Отримують пояснення відомі факти та відкриваються нові. Навіть ті факти, які спочатку здавалося суперечать теорії, переосмислюються в такий спосіб, що суперечності усуваються. А якщо ж все-таки залишаються факти, із якими теорії не вдається впоратися, то вчені сподіваються, що успішний розвиток теорії, зрештою, призведе до їх пояснення. Розбіжність теорії з декотрими фактами зазвичай сприймається як свідчення недостатньої

розвиненості теорії. Наукове товариство працює над успішним розвитком теорії, яка призведе до усунення таких розбіжностей.

Наукова теорія являє собою вищу форму формування наукового знання. Ця вища форма дає цілісне уявлення про істотних зв'язках і закономірностях конкретної досліджуваної області реальності. для свідомого, цілеспрямованого і планомірного розвитку тієї чи іншої наукової теорії в наш час недостатньо декларувати філософські основи взагалі, в їх, так би мовити, чистому вигляді, а треба конкретно визначати, які саме фундаментальні категорії, закони і принципи філософії, визначатимуть якісні зміни теорії на даному етапі її розвитку. Коли дана проблема лишається невирішеною, в науці має місце криза, яка зазвичай усвідомлюється як методологічна.

Література:

1. Білуха М. Г. Загальне поняття наукової теорії та її структури. – К.: Вища школа., 1997. – 271 с
2. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 142 с.
3. Попович М. В. Логіка і наукове пізнання. - К., 1971. – 304 с.
4. Петрушенко, В. Л. Основи філософських знань [Текст] : навч. посіб. / В. Л. Петрушенко. – 4-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія 2006, 2011. – 312 с.

УДК 001.4:622.32

О. М. Ріба-Гринишин,
кандидат філологічних наук,
кафедри філології та перекладу

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Основними енергетичними ресурсами в сучасному світі залишаються такі вичерпні корисні копалини як нафта та природний газ. Актуальність дослідження проблем пов'язаних з їх видобутком, транспортуванням та переробкою зумовлюється не лише поступовим зменшенням зазначених ресурсів при щорічному збільшенні обсягів споживання, але й тим фактором, що нафтогазовий чинник став одним з найважливіших засобів реалізації національних інтересів, способом економічного та політичного тиску, предметом жорсткої боротьби на міжнародній арені.

Тому фахова лексика газової промисловості – це лексика, що інтенсивно постійно розвивається й активно взаємодіє з іншими пластами мови. Стрімкий розвиток газової промисловості та міжнародна інтеграція в цій сфері зумовлюють бурхливе зростання відповідної термінології та обумовлюють необхідність її всебічного дослідження. Цілком зрозуміло, що лінгвісти надають великого значення вивченню закономірностей утворення